

ਸ਼ੇਖ ਫ਼ਰੀਦ - ਸਬਦ ੧੭

ਫ਼ਰੀਦਾ ਜਿਨ੍ ਲੇਇਣ ਜਗੁ ਮੇਹਿਆ ਸੇ ਲੇਇਣ ਮੈ ਡਿਠੁ ॥

ਸਲੋਕ, ਸ਼ੇਖ ਫ਼ਰੀਦ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ੧੩੭੮

ਫ਼ਰੀਦਾ ਜਿਨ੍ ਲੇਇਣ ਜਗੁ ਮੇਹਿਆ ਸੇ ਲੇਇਣ ਮੈ ਡਿਠੁ ॥

ਕਜਲ ਰੇਖ ਨ ਸਹਦਿਆ ਸੇ ਪੰਖੀ ਸੂਇ ਬਹਿਠੁ ॥੧੪॥

ਸਾਰ: ਦੁਨਿਆਵੀ ਲਾਲਸਾਵਾਂ ਮਨ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਦੌਲਤ, ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਰੁਤਬੇ ਵੱਲ ਲੁਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹਨਾਂ ਅਸਥਾਈ, ਭਰਮ ਭਰੇ ਲਾਭਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਸਥਿਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਅਕਸਰ ਉਹਨਾਂ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਭਟਕਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵੱਡੇ ਭਲੇ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਭਲਾਈ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਵੈ-ਹਿੱਤ ਕੇਂਦਰਿਤ ਤੰਗ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਫ਼ਰੀਦਾ ਜਿਨ੍ ਲੇਇਣ ਜਗੁ ਮੇਹਿਆ ਸੇ ਲੇਇਣ ਮੈ ਡਿਠੁ ॥

ਫ਼ਰੀਦ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਨੇ ਲੁਭਾਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਸੰਸਾਰੀ ਦੁਨਿਆਵੀ ਲਾਲਸਾਵਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਕਜਲ ਰੇਖ ਨ ਸਹਦਿਆ ਸੇ ਪੰਖੀ ਸੂਇ ਬਹਿਠੁ ॥੧੪॥

ਅੱਖਾਂ ਸੂਰਮੇ ਦੀ ਧਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਹਾਰ ਸਕਦੀਆਂ, ਜੋ ਬਦਲਾਵ ਨੂੰ ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਪੰਛੀ ਉਸੇ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਆਲ੍ਹਣਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਇਹ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧ ਤੋਂ ਸਵਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। (੧੪)

ਤੱਤ: ਸ਼ੇਖ ਫ਼ਰੀਦ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਨਵੇਂ ਸੰਕਲਪਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੇ ਹਉਮੈਵਾਦੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸਵਾਦੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਦਲਾਵ ਵਧੇਰੇ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਅਤੇ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕਤਾ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਪੂਰਵ-ਧਾਰਣਾਤਮਕ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਬਦ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਨਇੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ

Oneness In Diversity Research Foundation

ਵੈੱਬਸਾਈਟ: OnenessInDiversity.com

ਈਮੇਲ: onenessindiversityfoundation@gmail.com